

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО

ІНСТИТУТ МАГІСТРАТУРИ, АСПІРАНТУРИ, ДОКТОРАНТУРИ
ІНСТИТУТ МАТЕМАТИКИ, ФІЗИКИ І ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ: МЕТОДОЛОГІЯ ТЕОРІЯ, ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ

Збірник наукових праць

**Випуск
тридцятий**

Київ • Вінниця • 2012

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ**

**ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО**

**ІНСТИТУТ МАГІСТРАТУРИ, АСПІРАНТУРИ, ДОКТОРАНТУРИ
ІНСТИТУТ МАТЕМАТИКИ, ФІЗИКИ І ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

**СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА
ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ В
ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ: МЕТОДОЛОГІЯ,
ТЕОРІЯ, ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ**

Збірник наукових праць

Випуск тридцятий

**Київ-Вінниця
2012**

УДК 378.14
ББК 74.580
С95

Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підфахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми // Зб. наук. пр. – Випуск 30 / Ред. І.А. Зязюн (голова) та ін. - Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2012. – 522 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Інституту педагогічної освіти і освіти до АПН України (протокол № 4 від 26.04.12 р.) і вченою радою Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (протокол № 8 від 25.04.12 р.)

Редакційна колегія:

І.А. Зязюн, доктор філософських наук, професор, академік НАПН України, голова (м. Київ)
Н.Г. Ничкало, доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, заступник голови (м. Київ)

Р.С. Гуревич, доктор педагогічних наук, професор, член-кор. НАПН України, заступник голови (м. Вінниця)

С.У. Гончаренко, доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України (м. Київ)

В.Ю. Бяков, доктор технічних наук, професор, дійсний член НАПН України (м. Київ)

В.О. Радкевич, доктор педагогічних наук, професор, член-кор. НАПН України (м. Київ)

О.В. Шестопалюк, доктор педагогічних наук, професор, академік АН вищої освіти України (м. Вінниця)

Б.А. Брилін, доктор педагогічних наук, професор (м. Вінниця)

М.Ю. Кадемія, кандидат педагогічних наук, доцент, відповідальний секретар (м. Вінниця)

В.І. Ключко, доктор педагогічних наук, професор (м. Вінниця)

О.М. Коберник, доктор педагогічних наук, професор (м. Умань)

І.М. Козловська, доктор педагогічних наук, професор (м. Львів)

А.М. Коломієць, доктор педагогічних наук, професор (м. Вінниця)

О.Г. Романовський, доктор педагогічних наук, професор (м. Харків)

М.І. Сметанський, доктор педагогічних наук, професор (м. Вінниця)

Г.С. Тарасенко, доктор педагогічних наук, професор (м. Вінниця)

В.І. Шахов, доктор педагогічних наук, професор (м. Вінниця)

У збірнику наукових праць відомі дослідники, педагоги-практики середніх загальноосвітніх професійно-технічних навчальних закладів, працівники вищих навчальних закладів I-II і III-IV акредитації висвітлюють теоретичні й прикладні аспекти впровадження сучасних інформаційних технологій та інноваційних методик навчання у підготовку кваліфікованих робітників, молодших спеціалістів, бакалаврів, спеціалістів і магістрів.

Статті збірника подано в авторській редакції.

Для науковців і педагогів-практиків загальноосвітніх шкіл, професійно-технічних та вищих навчальних закладів, працівників інститутів післядипломної педагогічної освіти.

Рецензенти:

Л.В. Барановська, доктор педагогічних наук, професор

Г.В. Васянович, доктор педагогічних наук, професор

І.М. Шоробура, доктор педагогічних наук, професор

ISBN 978-966-2337-01-3

© Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України

© Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

© Автори статей

аєнко С. В освіті – інформаційна революція/С. Ніколаєнко // Дзеркало тижня / людина №1 (580) 2.

єнь В.Г. Освіта і наука України: шляхи модернізації (Факти, роздуми, перспективи). – К.: -216 с.

нова О.В. Проблеми вдосконалення навчального процесу засобами новітніх технологій// Вісник Житомирського державного педагогічного університету імені Івана Франка. – 2000. – -174

ський В. Загальна характеристика комп'ютерних засобів навчання / В.Волинський// Біологія і 2005.–№2 – С. 44-45.

Р.С. Підготовка майбутнього вчителя гуманітарного профілю до застосування нових технологій у навчальному процесі загальноосвітньої школи : Автореф. дис. на здобуття наук. ед. наук/ Р.С. Гурін: спец. 13.00.04. «Теорія і методика професійної освіти» – 2004. – 21 с.

енко Л.Л. Комп'ютерна грамотність як складова професійної підготовки майбутніх учителів /Л.Л. Макаренко: автореф. дис.на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04. «Інформаційна професійної освіти» – К., 2007. – 22 с.

У статті проаналізовано рівень готовності студентів-біологів до використання інформаційних технологій у позакласній еколого-натуралістичній роботі з учнями основної школи. Розкрито досвід підготовки учителів біології до організації цієї роботи на базі природничого факультету Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Ключові слова: професійна підготовка, готовність вчителя, інформаційні технології, позакласна еколого-натуралістична робота

The article analyzes the level of readiness of biology students for using information technologies in out-of-school ecological-naturalistic work with the pupils of the main school. The experience of training teachers of biology for the organization of this work on the basis of the natural faculty of the Zhytomyr state university is disclosed.

Key words: professional preparation, teacher preparedness, information technologies, out-of-school ecological-naturalistic work

The article analyzes the level of readiness of biology students for using information technologies in out-of-school ecological-naturalistic work with the pupils of the main school. The experience of training teachers of biology for the organization of this work on the basis of the natural faculty of the Zhytomyr state university is disclosed.

Key words: professional preparation, teacher preparedness, information technologies, out-of-school ecological-naturalistic work

В.І. Староста, А.Р. Кепенач
м. Ужгород, Україна

САМООЦІНКА РІВНЯ ІННОВАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

Актуальна проблема. Сучасна соціально-економічна ситуація в Україні та світі характеризується тим, що багато галузей людської діяльності, у тому числі й освіта, доводять свої досягнення шляхом упровадження різноманітних інновацій. Актуальним постає питання підготовки фахівців, насамперед учителів, не тільки професіоналів-виконавців, але і творчих людей, здатних до впровадження нового. Отже, формування здатності людини до діяльності, адекватної самооцінки власних досягнень є важливим завданням сучасної освіти, зокрема її інноваційної культури.

Аналіз попередніх досліджень свідчить, що різні аспекти проблеми щодо реалізації інноваційної діяльності та формування інноваційної культури у процесі підготовки майбутніх учителів розкриваються у працях багатьох вітчизняних і зарубіжних учених,

зокрема в контексті обґрунтування психолого-педагогічних засад підготовки фахівців до діяльності та інноваційної діяльності (М. Вакуленко, Н. Волкова, І. Зязюн, І. Єрмакова,

В. Кан-Калик, І. Логінова, С. Максименко, В. Паламарчук, В. Сластьонін, І. Циркун – поняття інноваційної культури та умови її формування (А. Антонова, С. Г. В. Кремень, Б. Лісін, Р. Миленкова В. Носков та ін.);

– упровадження інновацій в освіту, в т.ч. у професійній освіті (С. Г. І. Дичківська, Н. Дічек, М. Кларін, В. Кремень, О. Мармаза, Н. Ничкало, І. О. Пометун та ін.).

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета даної статті – самооцінки рівня інноваційної культури студентів – майбутніх учителів.

Основна частина. Інноваційну культуру можемо розглядати як важливу характеристику творчої особистості, що набуває особливого значення для педагога. Поняття «інноваційна культура» супроводжує низка супутніх термінів, а саме: «педагогічна новація (інновація)», «педагогічне нововведення», «педагогічна інновація», «новаторство», «інноваційна діяльність».

Погоджуємось з тлумаченням новації, запропоноване Н. Дічек, – «локальна навчально-виховна процесі і як розроблення нових (для певного історичного періоду) навчальних методик, програм, технологій, що сприяють ефективнішому виконанню конкретних навчально-виховних завдань, зумовлених вимогами суспільного й особистого розвитку» [3, с. 41].

Відповідно «процес утілення новації в навчально-виховну практику» характеризує як педагогічне нововведення, а педагогічну інновацію – як загальніюче поняття, що охоплює процес виникнення, розвитку й широкого впровадження освітню сферу педагогічних новацій і нововведень» [3, с. 41].

Поняття «інновація» вперше було вжито понад століття тому в культурології для позначення процесу трансфера (лат. *transfero* – переношу, переміщу) елементів однієї культури в іншу і набуття при цьому нових, не раніше якостей [2, с. 21].

У самому загальному значенні інновація, згідно з [1, с. 15], – це кінцевий результат інноваційної діяльності, втілений у вигляді нового чи вдосконаленого продукту, нововведення або вдосконаленого технологічного процесу. Під інновацією розуміють не просто створення нововведень, а зміни, які носять суттєвий характер, супроводжуються зміною характеру діяльності, стилі мислення.

Подібну думку знаходимо в [4, с. 338], де зазначено, що інновації в освіті – це «створення, запровадження та поширення в освітній практиці нових ідей, засобів, педагогічних та управлінських технологій, у результаті яких підвищуються показники (рівні) досліджуваних структурних компонентів освіти, відбувається перехід системи до якісно іншого стану. «інновація» має комплексне значення, оскільки складається з двох форм: власне створення процесу її практичної реалізації».

Відповідно педагогічна інновація – це «нововведення в педагогічну діяльність, зміни в змісті і технології навчання і виховання, що мають на меті підвищення їх ефективності, оскільки: інновація завжди містить нове вирішення актуальної проблеми; використання інновацій приводить до якісних змін рівня розвитку особистості учнів; запровадження інновацій викликає якісні зміни інших компонентів системи школи» [1, с. 16].

Згідно з тлумаченням І. Дичківської [2, с. 21], у педагогіці поняття «інновація» вживають у таких значеннях: форма організації інноваційної діяльності; сукупність професійних дій педагога, спрямованих на вирішення актуальних проблем виховання і навчання з позицій особистісно орієнтованої освіти; зміни в освітній практиці; комплексний процес створення, розповсюдження та використання нового практичного засобу в навчальній техніці, технології, педагогіці, наукових дослідженнях; результат інноваційного процесу.

Зазначимо, що у психолого-педагогічних дослідженнях використовують також терміни «новаторство» та «інноваційна діяльність». Н. Дічек звертає увагу [3, с. 41], що, незважаючи на семантичну синонімічність указаних термінів вони не тотожні, оскільки новаторство

кди набуває значного поширення (наприклад, розси́пні підручники радянського періоду к років XX століття).

Поняття «інноваційна діяльність» розглядається як вид педагогічної діяльності, як рчий процес щодо планування і реалізації педагогічних нововведень, спрямованих на зищення якості освіти, як соціально-педагогічний феномен, що відображає творчий енціал педагога [1, с. 16].

Поняття інноваційної культури органічно виходить із поняття культури взагалі як рично певного рівня життєдіяльності суспільства і його окремих членів, зумовленого еріальними і духовними цінностями [5, с. 49]. Отже, оновлення в контексті інноваційності обхідна умова культурного процесу.

Згідно з [1, с. 18], інноваційна культура – це історично складена, стійка система норм, вил і способів здійснення нововведень у різних сферах життя суспільства, характерна для ої соціокультурної спільноти. Це історично адаптована в конкретному соціумі структура елей і алгоритмів інноваційних дій, і відіграє роль соціокультурного механізму регуляції оваційної поведінки соціальних суб'єктів. Таким чином, інноваційна культура може глядатися як комплексний соціальний феномен, органічно об'єднуючий питання науки, іти, культури з соціальною і, насамперед, з професійною практикою у різних сферах.

Р. Миленкова [6, с. 7] розглядає інноваційну культуру як складову загальної культури, становить систему цінностей, знань, норм, умінь і навичок з генерування і впровадження овацій, які формуються або розвиваються в особистості впродовж навчання у вищому чальному закладі і забезпечують, за певних умов, реалізацію її інноваційного потенціалу в к сферах діяльності. У даному дослідженні використано аксіологічний і структурно-кціональний підходи до розуміння сутності інноваційної культури. Аксіологічний підхід ягає в тому, що інноваційна культура розглядається як система цінностей; структурно-кціональний – передбачає розуміння певної системи матеріальних та ідеальних елементів, ображених у свідомості і поведінці людини, єдності з її реальним функціонуванням. За ультатами дослідження виокремлено основні критерії та показники сформованості оваційної культури в майбутнього фахівця банківської справи. Зокрема до показників гежать [6, с. 10]:

– ціннісні орієнтації (інноваційні цінності, загальнокультурні цінності, цінності офесійного самовдосконалення);

– творчий потенціал (креативність, готовність до змін, сприйнятливність до зовведень);

– технолого-інформаційна підготовка до інноваційної діяльності (інформаційні ннології, технології інноваційного вирішення проблемних завдань, технології впровадження овацій);

– соціокультурна підготовка.

В іншому дисертаційному дослідженні на прикладі вчителів початкових класів кремлено рівні сформованості інноваційної культури, а саме [1, с. 24-25]: елементарний зький), репродуктивний (задовільний), продуктивний (достатній), творчий (оптимальний), акож визначено компоненти та відповідні критерії:

– мотиваційний компонент (система потреб і мотивів педагога початкої школи в йсненні інноваційної діяльності в освітньому середовищі школи);

– когнітивний компонент (обсяг знань про особливості інноваційних технологій, суть і ецифіку інноваційної діяльності в педагогічній роботі для результативного професійного звітку);

– рефлексивний компонент (адекватність самооцінки власної професійної діяльності, у му числі й інноваційної);

– емоційний компонент (адекватність емоційного ставлення педагогів до власної офесійної діяльності, у тім числі й інноваційної);

– діяльнісний компонент (стратегії реалізації інноваційної діяльності в педагогічній боті з молодшими школярами).

З метою дослідження стану сформованості інноваційної культури майбутніх учнів початкової освіти нами було проведено анкетування студентів Мукачівського педагогічного коледжу (4 курс, 41 студент) та педагогічного факультету Мукачівського державного університету (4 курс – 54 студенти; 5 курс (спеціалісти) – 30 студентів, які навчаються в школі; 5 курс (спеціалісти) – 30 студентів, які навчаються після закінчення педагогічного коледжу; 5 курс – 10 магістрів). Використано анкету самооцінки (1-10 балів) рідної інноваційної культури педагогічного працівника (за Є. Макогон [7, с. 78-79]). Результати представлено у табл. 1 та на рис. 1.

Табл.

Самооцінка рівня інноваційної культури студентів – майбутніх учителів (за Є. Макогон [7, с. 78-79])

Параметри самооцінки	4 курс, коледж	4 курс, ун-т	5 курс, ун-т	5 курс, ун-т, коледж	5 курс, ун-магістр
1. Знання правових норм та вміння оперувати ними у процесі організації дослідно-експериментальної роботи	6,4	7,7	7,4	8,1	9,6
2. Уміння науково обґрунтувати інноваційну діяльність	6,5	7,4	7,1	7,8	9,2
3. Прагнення до пошуку нової інформації	7,8	8,3	8,5	8,9	9,2
4. Уміння аналізувати, інтегрувати і синтезувати інформацію	7,1	8,0	7,7	7,9	9,4
5. Уміння використовувати комп'ютерну, аудіо-, відео- та копіювальну техніку	8,3	9,0	8,6	9,1	10
6. Здатність до продукування гіпотез, оригінальних ідей	6,6	7,5	7,5	7,6	9,2
7. Розвинута уява, фантазія	7,9	8,4	8,5	8,4	9,6
8. Пошуково-перетворювальний стиль мислення	6,8	7,6	7,3	8,0	9,8
9. Позитивна «Я-концепція»	7,0	8,1	8,2	8,5	9,8
10. Здатність до дослідницької діяльності	6,6	7,5	7,1	7,6	9,6
11. Прогностичність педагога	6,9	7,2	7,6	7,8	9
12. Уміння довести розпочату справу до кінця	7,9	8,8	9,3	9,2	10
13. Середнє значення	7,2	7,4	7,9	8,2	9,5

На основі одержаних даних можемо сформулювати такі висновки:

– величини самооцінки (у балах) інноваційної культури для переважної більшості параметрів та їх середніх значень зростають у напрямку: студенти коледжу → студенти університету (спеціалісти) → студенти університету (магістри). Це логічно свідчить про зростання рівня інноваційної культури студентів у процесі їх професійної підготовки;

– цікаво, що аналогічне зростання для більшості параметрів (1-12) і середніх значень (13) спостерігаємо під час порівняння окремих груп студентів-спеціалістів 5-го курсу університету між собою, а саме: самооцінка групи студентів, які зараховані до університету після навчання в педагогічному коледжі трохи перевищує аналогічні показники групи студентів-спеціалістів, які навчаються після закінчення школи;

– порівняння параметрів для різних груп студентів показує подібні загальні тенденції щодо максимальних та мінімальних значень, що може бути свідченням об'єктивності одержаних даних. Наприклад, мінімальні значення на графіках виявляємо для параметрів 6, 8, 10, 11 (виняток магістри для 8 і 10 параметру). Таким чином, студенти самокритично усвідомлюють необхідність покращення їх вміння науково обґрунтовувати інноваційну діяльність, вміння аналізувати, інтегрувати і синтезувати інформацію, здатність до продукування гіпотез, оригінальних ідей тощо. У магістрів, на відміну від інших груп студентів, пошуково-перетворювальний стиль мислення (параметр 8) та здатність до дослідницької діяльності (параметр 10) перебуває на підйомі, що є логічним наслідком

тевого посилення науково-методичної підготовки на завершальному етапі навчання в університеті.

Рис.1. Графічні залежності самооцінки рівня інноваційної культури різних груп студентів:

1 – студенти 4-го курсу Мукачівського педагогічного коледжу; 2-5 – студенти педагогічного факультету Мукачівського державного університету, зокрема, 2 – студенти 4-го курсу; 3 – 5-го курсу (спеціалісти, які вчаються після школи); 4 – 5-го курсу (спеціалісти, які навчаються після закінчення педагогічного коледжу); 5 – 5-го курсу (магістри).

Висновки і перспективи подальших пошуків у напрямку дослідження. Розвиток оваційної культури студентів – є важливим чинником зростання їх професійної птентності. Здатність адекватно провести самооцінку майбутніми педагогами власної оваційної культури сприяє подальшому самоудосконаленню особистості. Встановлено, що переважної більшості досліджуваних параметрів за результатами самооцінки рівень оваційної культури студентів зростає у процесі їх професійної підготовки. Виявлено альні тенденції у максимальних і мінімальних значеннях параметрів для різних груп дентів.

Можливий напрям подальшого дослідження означеної проблеми – аналіз підходів до значення сутності інноваційної культури особистості, інноваційної діяльності та чинників, впливають на їх формування та перебіг відповідно.

Література:

1. Григорьева С.Г. Формирование инновационной культуры учителя начальных классов в процессе профессиональной подготовки : автореф. дис. на соискание ученой степени докт. пед. Наук : спец. 13.00.08 «Педагогика и методика профессионального образования» / С.Г. Григорьева. – М., 2011. – 50 с.
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. / І.М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2014. – 352 с.
3. Дічек Н. Педагогічне новаторство як історико-педагогічна проблема : підходи до вивчення / Н. Дічек // На шляху до школи. – 2009. – № 10. – С. 40-44.
4. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; [головний ред. В.Г. Кремень]. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 1040 с.
5. Лисин Б.К. Инновационная культура / Б.К. Лисин // Инновации, 2008. – №10. – С. 49-53.

6. Миленкова Р.В. Формування інноваційної культури майбутніх фахівців банківської справи : автор дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. Наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти». Р.В. Миленкова. – К., 2008. – 20 с.

7. Уруський В.І. Формування готовності вчителів до інноваційної діяльності : методичний посібник. В.І. Уруський. – Тернопіль : ТОКІППО, 2005. – 96 с.

Проведено самооцінку майбутніми педагогами власної інноваційної культури. Встановлено, що переважної більшості досліджуваних параметрів рівень інноваційної культури студентів зростає у процесі їхньої професійної підготовки.

Ключові слова: інноваційна культура, самооцінка, підготовка вчителів.

Проведено самооценку будущими педагогами собственной инновационной культуры. Установлено, что большинства исследованных параметров уровень инновационной культуры студентов возрастает в процессе профессиональной подготовки.

Ключевые слова: инновационная культура, самооценка, подготовка учителей.

A self-appraisal is conducted by the future teachers of own innovative culture. It is set that for swingeing of the probed parameters the level of innovative culture of students grows in the process of their professional preparation.

Keywords: innovative culture, self-appraisal, preparation of teachers.

УДК 378.141

О.В. Творун
м. Вінниця, Україна

РОЗВИТОК НАВИЧОК САМООСВІТИ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ ВНЗ ЗАСОБАМИ ІКТ

Постановка проблеми. У розв'язанні завдання формування вмінь, розвитку навичок вироблення звички самостійно поповнювати знання, викладачі фундаментальних дисциплін мають багато проблем. Як зазначає В.Петрук, успішність студентів залежить від наскільки розвинені в них основні компоненти культури навчальної діяльності. З одного боку студенти підтверджують наявну відмінність між навчанням у школі та ВНЗ, що виявляється насамперед, у більшій самостійності навчання. А з іншого боку, серед труднощів адаптації до умов навчання в технічному ВНЗ більшість студентів ставлять на перше місце саме те, що зумовлені недостатнім розвитком у них ще зі школи раціональних прийомів навчальної діяльності, що необхідна для успішного навчання в умовах ВНЗ, організації їхньої самостійної діяльності [1].

Педагогічні основи самоосвіти та особливості її організації висвітлено у працях С.Архангельського, Б.Райського, А.Громцевої, Г.Гусева, М.Піскунова, А.Айзенберга, В.Буряка, Г.Серікова та інших педагогів-дослідників. Сучасні дослідження самоосвітньої діяльності представлені в роботах М.Бондаренка, С.Єлканова, М.Заборщикова, Н.Іліницької, В.Корвякова, О.Малихіна, В.Петрук, М.Рогозіної, І.Сидоренко, Н.Сидорова, Н.Терещенко, Л.Шапошнікової, В.Шпак та інших. Окремі аспекти самоосвітньої діяльності в умовах інформатизації суспільства розглянуті в працях А.Андрєєва, Є.Гаврилюка, Ю.Насонової, Ю.Серікова, Ю.Шукліної, С.Яшанова та інших.

За безумовної важливості досліджень сучасних учених проблема поступового формування навичок самоосвіти в майбутніх випускників технічних закладів є недостатньо дослідженою і потребує використання нових підходів до її вирішення, систематизації та теоретичного узагальнення.

Мета статті – запропонувати один зі шляхів розв'язання проблеми розвитку навичок самоосвіти в майбутніх випускників технічних ВНЗ під час вивчення фундаментальних дисциплін на прикладі фізики.